

BEELDEN ALS BRONNEN VAN HET VERLEDEN

Sinds 2015 ondersteunen vier historische tijdschriften, waaronder *Brood & Rozen*, het vak Beeld als Historische Bron aan de Vakgroep Geschiedenis van de UGent.

De professoren Anne-Laure Van Bruaene en Bruno De Wever doceren het vak aan een zestigtal studenten uit de derde bachelor. De lessenreeks biedt een theoretisch en methodologisch houvast voor historici in spe die met beelden uit het verleden geschiedenis willen schrijven. Prenten, schilderijen en foto's uit de vroegmoderne en moderne periode kunnen ons enorm veel leren maar er is een goede 'vertaler' nodig om die informatie boven te halen. Aan de hand van vensters, spiegels en spiegelpaleizen leren de studenten om beelden van de voorbije vijfhonderd jaar te doorgronden.

Hoe kan een snapshot uit het verleden onze historische kennis verdiepen? Hoe zien wij geschiedenis door een lens die de onze niet is? Reflecteren beelden de werkelijkheid of treedt er vervorming op in de spiegel van het verleden? Werd een historische mentaliteit onbedoeld gevangen in een ogenschijnlijk banale foto? Is een beeld authentiek of werd het

gemanipuleerd? Welke eeuwenoude visuele propagandatechnieken duiken ook vandaag nog op? Onthult een klein detail een volledig nieuw verhaal? Is wat niet te zien is belangrijker dan wat we wel zien? Welke gevoelens en connotaties wekt een beeld bij ons op? Wat zegt onze eigen interpretatie van oud beeldmateriaal over de maatschappij van vandaag?

Publiekshistorici in actie

Met dergelijke vragen wil de lessenreeks het belang van beelden als waardevolle historische bron onderstrepen, maar niet enkel tussen de wanden van het auditorium. In de filosofie van het in 2016 opgestarte praktijktraject Publieksgeschiedenis wil de vakgroep haar toekomstige historici ook publiekshistorische vaardigheden bijbrengen. Veel studenten zullen namelijk na hun afstuderen werken in archieven, musea, erfgoedinstellingen of historische uitgeverijen.

De opleiding biedt hun de mogelijkheid om al eens te proeven van het veelzijdige werk dat historici verrichten buiten de universitaire muren, waar academische kennis naar een breder publiek wordt gebracht. De samenwerking met vier historische tijdschriften, waaronder dat van Amsab-ISG, dient dit doel.

De studenten gaan op zoek naar geschikt beeldmateriaal bij een zelfgekozen artikel dat zal worden gepubliceerd in het tijdschrift dat hier voor u ligt. Naast *Brood & Rozen* kunnen de studenten ook kiezen voor een artikel uit *Handelingen van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, het *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis* of *WT. Tijdschrift over de geschiedenis van de Vlaamse beweging*. Uit nationale en internationale beeldbanken, archieven, kranten en publicaties selecteren zij drie sprekende illustraties in functie van het onderwerp.

De kunst van het vinden

Het gezwoeg van de studenten levert uiteenlopende ervaringen op afhankelijk van het thema. Sommigen moeten hardnekkig speuren naar de enkele zeldzame beelden, anderen moeten vooral leren een selectie te maken uit een overdaad aan beelden. Bij hun uiteindelijke keuze tonen ze dat ze niet over een nacht ijs zijn gegaan: hoe verhouden de afbeeldingen zich tot de tekst en wat is de toegevoegde waarde voor het artikel? Voor elk van de drie beelden schetsen ze de ontstaansgeschiedenis en onderzoeken ze

de historische context van het afgebeelde. Daarnaast schrijven ze voor elke illustratie een kernachtig onderschrift. Ten slotte onderwerpen ze een van de drie beelden aan een diepere historische analyse op basis van wat ze in de lessen hebben geleerd.

Niet alle beelden halen het tijdschrift. De redactie van *Brood & Rozen* beslist of ze één of meer van de door de studenten gevonden foto's zal publiceren. In dat geval wordt hun naam in het nummer vermeld én krijgen ze een exemplaar toegestuurd waarin velen hun eerste wapenfeit als historicus kunnen terugvinden.

Rozen laten bloeien

We zijn erg trots op de samenwerking tussen Amsab-ISG en de universiteit. Eerst en vooral helpt ze de leerdoelstellingen voor het vak Beeld als Historische Bron te bereiken. Daarbovenop kunnen de studenten hun creativiteit kwijt in een eerder onconventionele opdracht en krijgen ze een inkijk in het professionele leven van geschiedkundigen. Sommigen zetten zo zelfs hun eerste voorzichtige stapjes in het werkveld. We zijn ervan overtuigd dat dit studenten enthousiasmeert om de opdracht tot een goed einde te brengen.

Het vergt tijd en nauwgezet onderzoek om de volle betekenis van beelden uit het verleden tot bloei te laten komen. Alleen met de verbeelding van de historicus zegt een beeld meer dan duizend woorden!